

RECUPERACIÓ DEL PATRIMONI FOTOGRÀFIC

L'agulla al paller de les postals

El cartòfil Ernest Boix publica les 4.321 targetes d'Àngel Toldrà, el principal editor català de principi de segle XX. N'ha localitzat una vintena de temàtica andorrana, amb vistes de Sant Julià, la capital i Encamp

ANDRÉS LUENGO*
ESCALDES-ENGORDANY

Ernest Boix ha fet realitat el somni de qualsevol cartòfil: reunir totes i cadascuna de les postals de la seva especialitat. I el seu tema és Àngel Toldrà Viazo, el principal editor català de targetes postals del primer terç del segle XX. En va arribar a publicar 4.577, sempre sota la rúbrica A. T. V. -les inicials de l'empresari- i sempre numerades. Boix les té totes. Vaja, totes menys quatre: la 3.830 (una vista de Söller), la 3.982 (Begur), la 4.434 (Vilarrodona) i la 4.533 (Sant Hilari Sacalm). Que quedi constància per si un cas. Unes absències perdonables i que, d'altra banda, alimenten la seva dèria de col·leccionista, perquè -assegura- «no pararé fins que les trobi... si és que existeixen, perquè podria ser que Toldrà s'hagués equivocat a l'hora de numerar-les. Però seria estrany». En qualsevol cas, l'ingent material que ha reunit al llarg de l'últim decenni constitueix el gros de Catalunya, cent anys enrere, un patracol de quasi 1.300 pàgines, dos volums, vuit quilos de pes i un preu en proporció (240 euros) que reproduïx 4.321 de les 4.577 postals que Toldrà Viazo va fer entre el 1905 i el 1911 i que va reeditar fins al 1930.

Entre l'oceà d'imatges que destil·la el llibre -preses, a més, de quatre centenars de localitats, principalment catalanes però també mallorquines, més dues tornes navarreses (Tudela i Tafalla) i dues més de guipuscoanes (Zumaraga i Tolosa)- Catalunya cent anys enrere reserva una minúscula sorpresa andorrana: una vintena de vistes numerades de la 2.269 fins a la 2.288 -l'agulla al paller- que Boix calcula que Toldrà va fer cap al 1909. Millor dit, les va fer fer: A. T. V. era un empresari que tenia una representació de «litografia, estamperia, cromos, molduras i calcomanias» -segons la publicitat del seu establiment, ubicat al carrer Canuda de Barcelona- que va veure les possibilitats comercials de la fotografia. Com que no era fotògraf, va llogar tècnics que

►► Gust pels personatges populars.

►► Una vista avui inimaginable de l'església de Santa Coloma.

►► Les Escaldes, racó de pessebre.

►► Sant Julià, envoltat de muntanyes, més pelades del que ens hauríem pensat mai.

l'acompanyaven en els seus safaris fotogràfics: «El portava un marc per enquadrar la vista que volia prendre i l'ajudant li feia la foto que ell deia». En altres ocasions, Toldrà s'estalviava el viatge i hi enviava únicament

De l'èxit a la ruïna: història d'un editor

►► Àngel Toldrà Viazo (Barcelona, 1867-1956) va iniciar el negoci d'editor el 1905. El 1911 ja havia completat el catàleg que el convertiria en el

més prolífic editor català del primer terç del segle. L'èxit va ser, però, passatger: el 1930 es va arruïnar a la borsa. El 2002 Boix va publicar un exhaustiu Catàleg de targetes de Barcelona, que recull 1.250 postals i que és l'embrí de Catalunya cent anys enrere. Tots dos els ha editat AUSA.

el seu fotògraf, que li remetia els clixés de vidre a la seu de Barcelona. Entre els molts noms proposats per a aquest singular camàlic, Boix considera que el més fidel va ser el francès Lucien Roisin.

Viatge a l'Andorra del 1909

Aquest Roisin -que va heretar el negoci de Toldrà i que amb els anys es convertiria en el més prolífic editor

de postals espanyoles: en va publicar prop de 80.000- és probablement el que va fotografiar des de la capella de Sant Andreu i les esglésies de Santa Coloma i Sant Miquel d'Engolasters fins a la Casa de la Vall, la palanca de fusta sobre el Valira, a Sant Julià, així com vistes de la capital, Escaldes i Encamp. Boix hi percep un gust pels personatges populars i les escenes pintoresques visible en el llonguer tocant amb esclops i barretina que carrega de troncs el ruc: «Toldrà sempre intenta anar més enllà del que entenem per postal comercial. Les seves fotografies tenen vida; ens parlen, ens expliquen coses». Per això encara ens emocionem. Passejar per les pàgines de Catalunya cent anys enrere és un viatge al passat. I n'hi ha per quedar-s'hi. ■

*aluengo@andorra.elperiodico.com

restaurants | hotels | discoteques

inter **GASTRONOMIA**
.com

Descobreix el primer portal
gastronòmic d'Andorra